

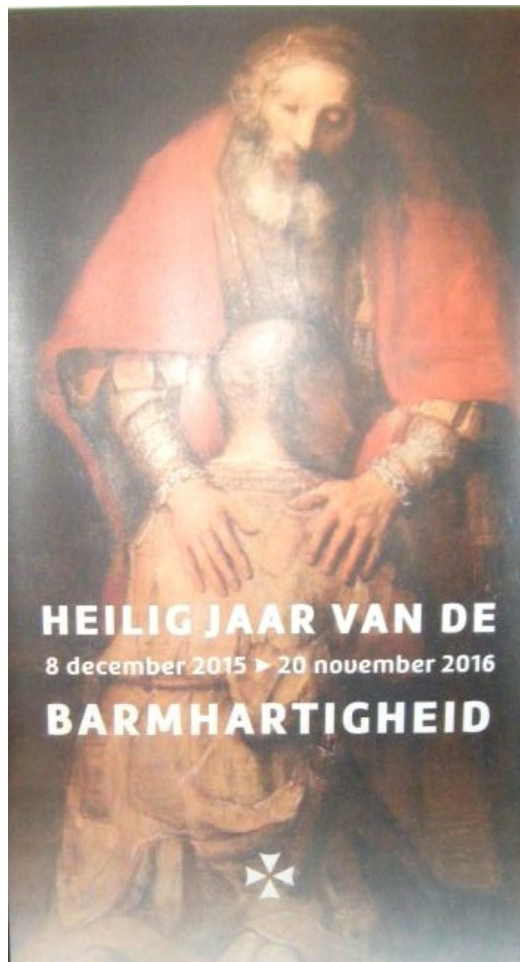
Het Jaar van de Barmhartigheid

Stijn Fens, Stadskerkenlezing, Broederenkerk, Deventer, 17 mei 2016

Verslag: op grond van zijn ‘spiekbrieftje’ en ter plekke gemaakte aantekeningen, door Frans Gieles.

Marc Brinkuis heet Stijn welkom in de Broederenkerk. Deze is in de veertiende eeuw, de eeuw ook van Geert Groote, gebouwd door de Minderbroeders van Sint Franciscus. De paus heeft bewust voor de naam Franciscus gekozen. Stijn is journalist bij Trouw en staat bekend als Vaticaan-kenner.

Stijn: Tja, hoe ben ik hier gekomen? In 1978 was ik twaalf jaar en was ik met mijn vader in Rome. 1978 was het “drie-pausen-jaar”: Johannes 23^e, Johannes Paulus 6^e en Benedictus 16^e. Ik stond met duizenden mensen op het plein bij het conclaaf waarin de laatste, de Pool, gekozen werd. En ja: een pluimpje rook – eerst zwart, maar daarna wit: “Habemus papam!” “Pappa,” zei ik toen, “Later wil ik ook een conclaaf verslaan!” En ja, daar was ik dan bij het conclaaf waarin paus Franciscus gekozen is!

Na gekozen te zijn, sprak hij in het Italiaans 300.000 mensen toe op het Sint Pieters Plein. Vóór hij zelf de zegen gaf, vroeg hij de mensen om hem te zegenen.

Hij trok niet in in het Vaticaanse paleis, maar in een hotel. Daar aangekomen, wilde hij eerst naar de Mariakerk, de *Maria Maggiore*. Daar wilde hij eerst biechten. In zijn eerste preek in deze voor Rome kleine kerk sprak hij over barmhartigheid, het geduld van God en het verhaal van ‘de verloren zoon’

In zijn preekje voorafgaande aan het Angelusgebed, even later, gaat het, niet toevallig ook over barmhartigheid. Christian van der Heijden schrijft erover in zijn voortreffelijk boek over het derde jaar van paus Franciscus, 2015. Hij kijkt dus even terug naar 2013. Aanleiding is het evangelie van die zondag: Johannes 8 1-11. Het verhaal over de vrouw die gestenigd wordt. U weet wel: wie zonder zonden is werpe de eerste steen. “Ik veroordeel je ook niet”, zegt Jezus tegen de vrouw, nadat hij de stenengooiers zijn weggegaan. “Ga nu maar en zondig niet meer.”

Volgens Franciscus hebben we hier te maken met het eindeloze geduld van God. Een geduldige vader die wacht tot we bij hem terugkeren met een berouwvol hart.

Barmhartigheid

In november 2015 had ik het zeldzame interview, typisch in de stijl van Franciscus, namelijk met iemand van de Daklozenkrant – Trouw zou dit niet gelukt zijn. Het interview voor de Daklozenkrant was een week voor de aanslagen in Parijs, op de redactie van het blad Charly Hebdo.

De slachtoffers van de aanslagen in Parijs waren nog niet eens geteld, of het weldenkende deel van onze natie stond al klaar om alle religies bij het grofvuil te zetten. Via Twitter en Facebook kreeg ik in die droeve dagen om de zoveel tijd dezelfde tekening toegestuurd. Hij was gemaakt door een medewerker van Charlie Hebdo. Op de tekening zag je een man die je aankijkt en door middel van een tekstballon het volgende zegt: “Vrienden van over de hele wereld, dank je voor de #prayforparis, maar we hebben niet (nog) meer religie nodig Wij geloven in muziek! Zoenen! Leven! Champagne en lol? #parisisaboutlife”.

Ik geloof ook in al die dingen, al prefereer ik prosecco boven champagne, maar ik geloof ook in de helende en troostende kracht van religie. Meer dan ooit. Sorry, weldenkende vrienden.

Onlangs bracht ik wat tijd door in een Romeins ziekenhuis. Een vriend van mij was onwel geworden en werd daar een aantal dagen verpleegd. Hij lag op een zaal met drie anderen. Tegenover hem lag een oude vrouw, ze was er niet best aan toe. Het leek alsof haar lichaam als een pudding in elkaar was gezakt. Haar skelet hield alles nog maar net bij elkaar en op haar neus zat een bril die ooit gepast moet hebben, maar nu veel te groot was. Haar huid zat vol met slijtageplekken. Ik kon maar moeilijk naar haar kijken en daar was ik niet trots op.

Toen ik later nog een keer terugkwam, zat er een non aan haar bed. Voorzichtig en met uiterste precisie, smeerde zij het lichaam van de vrouw in met een of andere lotion. Eerst het gezicht, daarna de armen en tenslotte de benen die ook betere tijden hadden gekend. En zie: de liefdevolle aanrakingen brachten het leven een beetje terug in het oude, versleten lichaam.

Natuurlijk heeft religie niet het alleenrecht op liefde en aandacht geven, alleen verlies je wel een hoop barmhartigheid als je alle religies afschaft. En een hoop troost.

Tegelijkertijd hebben we religies nodig als tegenstem in de maatschappij. Het evangelie barst van de tegenspraak, maar we hebben religies of liever religieuze leiders nodig om het evangelie (of een vergelijkbare boodschap) telkens weer op een nieuwe manier te verstaan en in te zetten om onrecht tegen te gaan en solidariteit te bevorderen. Om maar eens een begin te maken.

Dit gebeurt op allerlei manieren vanuit allerlei religies. Voor mij komt het allemaal samen in de man die nu een kleine drie jaar op de stoel van Petrus zit.
Terug naar de avond van 13 maart 2013

Op zondag 17 maart gaat hij voor tijdens een mis in de kerk van Sant' Anna, de parochiekerk van het Vaticaan. In zijn preek roept hij op tot barmhartigheid "Voor mij, en dat zeg ik in alle bescheidenheid, is de barmhartigheid de krachtigste boodschap van de Heer."

Vervolgens vertelt de paus aan de menigte dat hij niet zo lang geleden een boek had gelezen van kardinaal Walter Kasper, volgens Franciscus een goede theoloog. Hij heeft het dan over "Barmherzigheid", dat in 2012 is verschenen. Het boek was de paus heel goed bevallen. Kasper zegt in dat boek dat een gevoel van barmhartigheid alles kan veranderen en dus kan volgens Franciscus, een gevoel van barmhartigheid ook de hele wereld veranderen. "Een beetje barmhartigheid maakt volgens Franciscus de wereld minder koud."

Wat is barmhartigheid eigenlijk?

Enerzijds is het een liefdevolle houding ten opzichte van hen die in nood verkeren, denk aan de barmhartige Samaritaan. Anderzijds is het de houding ten opzichte van diegenen die zich aan iets schuldig hebben gemaakt, maar daar niet voor worden veroordeeld. In het eerste geval hebben we het over naastenliefde, in het tweede geval zou je van genade kunnen spreken.

In beide gevallen hebben we te maken met een houding ten opzichte van een vorm van lijden.

In het eerste geval, de naastenliefde dus, gaat het om ziekte, een ongeval of een misdaad. Bij genade gaat het om lijden in de vorm van gewetensnood en morele uitsluiting. Het Bijbelse Hebreeuws spreekt van *rachamim*, dat verwijst naar *rechem*, baarmoeder.

De katholieke kerk gebruikt als respons op het lijden van een ander het woord *cor*, hart. Als het andermans ellende betreft komt het woord *miseria* om de hoek kijken.

Misericordia dus. Je hart wordt geraakt door de ellende van een ander. Franciscus spreekt vooral over die tweede vorm barmhartigheid: genade, ruimhartigheid, mildheid, vergevingsgezindheid. De oneindige liefde van God de Vader moet alle ruimte krijgen.

Ik denk dat je kunt, of beter nog, moet zeggen dat alles vanaf dag één van zijn pontificaat in teken hiervan staat. En alles komt eigenlijk bij elkaar in een beeld dat hij volgens mij voor het eerst gebruikte in *Evangelii Gaudium* en dat is die van de kerk als een veldhospitaal, waar de oorlogsgewonden worden binnengebracht. Dan vraag je niet: leef je wel gezond? Hoe zit het met je cholesterol? Nee, dan vraag je: hoe gaat het met je? Kan ik wat voor je doen?. Een Samaritaanse kerk dus, een kerk die een huis wil zijn voor allen.

Wat betekent dit?

Allereerst dat hij zelf het goede voorbeeld geeft. Geheel in de geest van jezuïeten, eerst je eigen problemen op de stoep opruimen. En dus kwamen er douches voor daklozen, ze kunnen elke week op kosten van het Vaticaan naar de kapper.

Met zegt wel, als grap: “Hij ziet er uit als een domicaan, hij leeft als een franciscaan, maar hij blijft jezuïet”. Hij preekte eens over Het Licht. Het licht valt ineens uit. Hij uit zich tevreden over deze vorm van soberheid, zoekt zelf het lichtknopje en doet het weer aan.

Voor de rest moeten alle obstakels in het bestuur van de kerk die Gods barmhartigheid in de weg staan, uit de weg Worden geruimd. Dan heb je het over uiteenlopende zaken als een foute bank, te veel bisschoppen en kardinalen in het bestuur en allerlei wereldse ontspanningen binnen de eigen gelederen. De grote hervorming van de kerk waarmee hij bezig is; ook de minder centrale positie van Rome. Dit stelt hem volgens mij op één lijn met Franciscus van Assisi en de heilige Dominicus, is dus eigenlijk een werk van barmhartigheid. Dat doet hij op een radicale manier.

Radicaal: Latijn: *radicalis*, dat heeft te maken met wortels, terug gaan naar de wortels van het geloof. Volgens deze paus is barmhartigheid niet alleen een antwoord op het vooruitgangsgeloof van de progressieven, maar ook op het cultuurpessimisme van de conservatieven.

Nederland

Nederland heeft een wat vreemde verhouding met de pausen. Benedictus kreeg hier nogal wat over zich heen, veel klachten. Franciscus geeft ons hoop op de juiste veranderingen, al moeten we daar niet te grote verwachtingen van hebben. Hier in Nederland houdt niemand zich meer aan de kerkelijke voorschriften *in sexualibus*.

Toch luistert men nu hier naar de paus. Ja, hij heeft charisma en een goede stijl, maar de leer blijft wel kaarsrecht overeind staan.

Leer en praktijk

Een hervormer dus, zeker geen revolutionair. We hebben hier te maken met een typisch Zuid-Amerikaanse bisschop. Niet meer en niet minder; een met een enorm charisma een superieure stijl. Maar de leer van de kerk staat ruim die jaar na zijn keuze nog recht overeind. De rooms-katholieke kerk heeft nog steeds alleen maar mannelijke ongetrouwde priesters; de duivel is terug van weggeweest en de biecht wordt door deze paus als nooit tevoren gepropageerd.

Niet morrelen aan de leer, maar wel kijken of de kerk die leer wel barmhartig toepast. In een interviewboek, nog met kardinaal Bergoglio, dat vlak na zijn keuze tot paus in het Nederlands uitkwam, zegt hij daar het volgende over:

“Ik ben van mening dat de Kerk voor een fundamentele keuze staat, die niet gericht is op het schrappen van een aantal voorschriften of het leven makkelijker maken. Wat wel moet gebeuren is dat de Kerk de straat op gaat om mensen te zoeken en bij naam te leren kennen. Niet alleen omdat erop uitgaan om het evangelie te verkondigen haar missie is, maar omdat ze schade lijdt als ze dat niet doen.”

In dat licht moet volgens mij ook die audiëntie op woensdagochtend gezien worden. Het is zijn poging om de wereld bij naam te leren kennen, door hem aan te kijken, een naam te vragen, en vervolgens te omhelzen. Hij gaat op een plein gewoon op een stoel tussen de mensen in zitten en spreekt met hen. Noem het de theologie van de ontmoeting. Een naar buiten gekeerde paus. Hij omhelst de wereld. Niet alles is nog in overeenstemming met Gods koninkrijk, maar in wezen vertrouwt hij de wereld. Dit in tegenstelling tot veel ander bisschoppen. Die zijn naar binnen gekeerd en wantrouwen de wereld. Dit moet dus veranderen, zegt hij.

In dat licht moeten bijvoorbeeld de twee synodes over het gezin gezien worden en ook de apostolische exhortatie *Amoris Laetitia*, die weer het gevolg van is. *Amoris Laetitia* is een pastoraal document: hoe gaan we om met mensen die niet leven volgens het plan van God. Krijgen we die weerbarstige gelovigen zover dat ze gaan leven volgens het plan dat God met hen heeft?

Sinds verschijnen gaat het heel erg over: geeft de paus hertrouwd gescheidenen nou meer ruimte of niet? Er zou dan een voetnoot zijn, nummer 351, waaruit je zou kunnen afleiden dat die hertrouwd gescheiden wel degelijk te communie kunnen. Ik vind dat allemaal. schijndiscussies. Waar we het eigenlijk over zouden moeten hebben is, hoe het komt dat zo weinig mensen zich iets aantrekken van wat de kerk, of het nou paus Franciscus is of kardinaal Eijk, over seksualiteit zegt.

Als we kijken naar de persoon van de paus, moet je zeggen dat hij altijd een buitenstaander geweest. Hij is altijd, soms noodgedwongen, zijn eigen gang gegaan. Als provinciaal van de jezuïeten in Argentinië, als hulpbisschop, als aartsbisschop en als paus. Hij is een buitenstaander in het Vaticaan, ook na ruim drie jaar pontificaat. Dus wordt hij op een ochtend wakker en denkt hij bij zichzelf: 'Ik ga een Buitengewoon Heilig jaar van de Barmhartigheid afkondigen. Zonder met iemand te overleggen. En dan open ik niet alleen een heilige deur in de Sint-Pieter, de Sint Jan van Lateranen, de Santa Maria Maggiore en de Sint Paulus Buiten de Muren, maar ook een in opvangcentrum voor daklozen. In gevangenissen, in tientallen kathedralen en kerken over de hele wereld! De decentralisatie van de Heilig Jaar is compleet. Alles voor de barmhartigheid.

Alleen al in Nederland zijn er 21 heilige deuren. Dat ritueel van dat openen van die deur symboliseert volgens de paus drie dingen: open de deur van je hart, open de deur van je huis voor de vreemdeling en open de deur van een andere werkelijkheid.

“Het is zinloos”, zegt de paus heilige deuren van alle basilieken te openen als deur van ons eigen hart gesloten blijft, als onze handen gesloten zijn om te geven, als onze huizen gesloten zijn voor gasten en onze kerken gesloten zijn om te ontvangen.”

Volgens deze paus is een belangrijk telen van het Jubeljaar de biecht. Het naderen tot dit sacrament waarmee wij met God verzoend raken, staat gelijk aan de directe ervaring van zijn barmhartigheid. En hij geeft zelf het goede voorbeeld door regelmatig plaats te nemen in de biechtstoel. Laatst nog op het Sint Pietersplein bij het Jubeljaar voor de jongeren.

Verhaal Barmhartigheid de wereld in... Vaticaan terug op wereldtoneel...

Een voorbeeld van oecumene: Paus Franciscus was half november te gast in de Evangelisch Lutherse Kirche van Rome. Een grote bijna katholiek aandoende kerk, met prachtige klokken in de buurt van de ooit mondaine Via Veneto. Toen hij binnenkwam gaf hij iedereen zo'n beetje een hand. Dat duurde best wel een tijd. Hij ging op een grote stoel zitten die in het koor van de kerk was neergezet. Naast hem zat de dominee. Vervolgens mochten gemeenteleden vragen stellen aan de bisschop van Rome. De volgende vraag kwam van een vrouw. Zelf was ze Luthers en ze was getrouwd met een katholiek. Ze wilde van de paus weten wat ze kon doen om ervoor te zorgen dat ze aan elkaars avondmaal konden aanzitten. Hij zei dat het niet zijn competentie was om daar toestemming voor te geven, dat beide echtelieden maar veel tot Jezus moesten bidden en dan maar moesten zien.

Kenmerkend voor de oecumene van paus Franciscus is dat die „persoonlijk” en zonder onderscheid is. Maar het antwoord dat hij die vrouw gaf verschilde in niets van wat zijn voorgangers hadden geantwoord. Voor die vrouw met die vraag over het avondmaal had een keurige Duitse jongen het woord. Hij vroeg wat Franciscus nou het leukst vond aan paus zijn. Franciscus hoefde niet lang na te denken. “Gewoon pastoor zijn. Dat bureauwerk is alleen maar vervelend.”

Wat wij Nederlanders wel eens vergeten — en zijn antwoord aangaande intercommunie bewijst het weer -- is dat deze paus in wezen een conservatief is, in bijna alles - maar dan wel een met de allure van een goede dorpspastoor. Dat wil zeggen niet een die heult met de burgemeester en zich laat fêteren door de plaatselijke middenstand. Nee, een die zijn mensen kent en er is als ze ziek zijn, die problemen in het dorp aan de kaak stelt en probeert op te lossen, van ruzie tot schoon water. Vervolgens maken de machtige heren van het dorp, die in de kerk vooraan zitten hem voor van alles uit. Zoals hij zegt in het interview dat ik zelf dit jaar met hem maakte:

“Wat ik wel weet is dat sommige mensen gezegd hebben dat ik een communist was. Maar dat is inmiddels een beetje een ouderwetse term (lacht). Misschien gebruiken ze tegenwoordig andere woorden als ze het over mij hebben...”

Marxist of socialist..

“Dat hebben ze allemaal over me gezegd.”

“Jezus verbleef tussen de armen. De armen zijn het gezicht van Jezus.”

Een man die gewoon doorgaat met de wereld wakker te schudden en ons christenen bij de les te houden. In het interview zegt hij ook:

“Als we weer over een thema praten dat ons niet aanstaat - en waar we het niet graag over hebben- kennen we allemaal de neiging om te zeggen: ‘Laten we hier toch over ophouden, het wordt vervelend zo.’ Ik weet dat dit gevoel bestaat, maar ik ben er niet bang voor. Ik moet de waarheid blijven verkondigen en uitleggen hoe de dingen in elkaar zitten.”

Eind oktober van dit jaar heb ik samen met Jan-Willem Wits en verkoper Marc de paus geïnterviewd. Een bijzonder alledaagse ervaring in een alledaags huis. Drie kwartier praten met Franciscus alsof je bij je grootvader op bezoek bent in het bejaardenhuis. Vanaf zijn aantreden heb ik hem bijna elke dag geobserveerd in Rome, op televisie, van redelijk dichtbij tot vanuit de verte. Altijd heb ik gedacht: ‘de man is zichzelf’ en toen ik bij hem was wist ik het zeker. Hier zat een man die zich verzoend heeft met het lot dat hem op 13 maart 2013 trof, maar wat hij als de wil van God ziet. Marc, de krantenverkoper, wilde weten of de paus zich nog vrij voelt in het Vaticaan. “Het feit dat veel mensen mij hier bezoeken, zorgt ervoor dat

de gouden kooi wat minder een kooi is.” Een uitnodiging om met ons een pizza te gaan eten, sloeg hij. helaas af.

Als wij christenen in Nederland iets van hem kunnen leren, dan is het wat hij ons voortleeft: aandacht voor de zwakkeren, vanuit een eenvoudig geloof radicaal het evangelie overdenken; in dialoog, op een moderne manier. Het zijn voor mij de drie pijlers die de kerk nog iets van een toekomst kunnen geven: diaconie, maatschappelijk bewustzijn en volksdevotie.

Dan kom ik uit bij de VNB [De organisatie die bedevaarten verzorgt - FG]. Je kunt zeggen van de katholieke kerk in Nederland wat je wilt, maar ‘op bedevaart zijn’ is niet kapot te krijgen. Ik was twee keer in Lourdes en hoe sceptisch ik ook was van tevoren, ik voelde mij meteen thuis en dat komt allemaal door Maria en Bernadette. Een bedevaart doet beroep op eigenschappen die bij zoveel mensen aanwezig zijn: verlangen naar geborgenheid en troost, verlangen naar een vleugje mysterie en de behoefte er eens even helemaal uit te zijn. En natuurlijk een verlangen naar zingeving.

‘Maria, die de knopen ontwart’

Ze komen samen in het schilderij dat ik vaag achter de paus zag hangen toen ik hem interviewde. Iets met Maria en touwen.

Toen de paus de kamer had verlaten, liep ik er naartoe. Een schok van herkenning. Dit was de beroemde ‘Maria, die de knopen ontwart’, een afbeelding die Franciscus enorm dierbaar is. Hij zag hem voor het eerst in 1986 in een kerk in Augsburg, toen hij in Duitsland verbleef om te werken aan zijn promotie.

De Engelse journalist Paul Vallely schrijft in zijn voortreffelijke biografie van Franciscus - die niet toevallig ‘Untying the Knots’ heet - over de ontmoeting van de toen bijna 50-jarige Jorge Mario Bergoglio met het schilderij van ene Johann Georg Schmidtner.

Hij was min of meer verbannen uit Argentinië na vijftien moeilijke jaren als provinciaal, novicemeester, seminarierector van de jezuïeten daar. Hij wist even niet hoe het met zijn leven verder moest. Met die promotie wilde het niet vlotten en Bergoglio had heimwee. Toen, midden in die moeilijke tijd, stuitte hij op 'Maria Knotenlöserin', zoals de Duitsers haar noemen.

De Moeder Gods staat op een halvemaancirkel en haalt touwen uit elkaar. Misschien kon zij wat orde scheppen door de knopen uit zijn verleden te ontwarren. Hij besloot een ansichtkaart van het schilderij mee terug te nemen naar Argentinië. Je wist maar nooit.

Na nog een paar moeilijke jaren werd hij - schijnbaar vanuit het niets - benoemd tot hulpbisschop van Buenos Aires en vanaf dat moment ging het voor hem alleen maar beter.

Er werden verschillende kopieën van het schilderij uit Augsburg gemaakt die in Argentijnse kerken kwamen te hangen. Nu hing Maria hier in Vaticaanstad, in wat nu ruim twee en half jaar zijn nieuwe thuis was.

Dit is wat christenen in Nederland staat te doen, willen ze hier een vitaal onderdeel van de maatschappij blijven: knopen ontwarren. In de beste rooms- katholieke, pardon, katholieke traditie. Barmhartigheid voor alles.

Pauze

Met dank aan de kofffiezetters en –schenkers, de afwassers, de klaarzetters en opruimers van de stoelen, de organisatoren, de penningmeester en de verwelkomer!

Gesprek

Vraag

Antwoord

Moeten we niet uitdragen naar de wereld: wees barmhartig voor de vluchteling?

Ja!

Barmhartigheid ... katholiek, protestant, of liever oecumenisch, als eenheid?

God is geduldig! Nu wij nog! Ja, dit is wel nodig, want er is weerstand: 'te weinig paus'. Ook tegen zijn eenvoudige stijl van leven: hij gaat naar een eenvoudige kerk, woont eenvoudig, spreekt met iedereen en hij ging zelf gewoon zijn eigen bril kopen.

Ik schat dat er een 30% loyaliteit is, een 30% aarzeling en een 30% tegenstand, vooral van de curie, die gewoon niet meewerkt en de hervorming vertraagt.

Er is draagvlak nodig. Als hij nu zou wegvallen, is na een jaar alles weer weg.

Is er een reactie te verwachten bij de volgende paus?

Paulus 6^e aarzelde altijd tussen beide kampen. Ik verwacht dat een opvolger e.e.a. deels overneemt en deels niet. Daarnaast is er mogelijk blijvende invloed, namelijk via de kardinalen die hij nu benoemt. Deze komen uit de gehele wereld i.p.v. voornamelijk uit Italië. Zo'n proces kost natuurlijk tijd. De paus lijkt weinig geduld te hebben – God gelukkig nog wel.

Er zijn toch nog best wel veel conservatieven?

Ja, bijvoorbeeld in Afrika, bijvoorbeeld inzake homoseksualiteit. De paus zelf draagt zijn boodschap goed uit. Dit naar buiten gericht zijn valt ook in Afrika dan weer goed.

Hoe is die stemming bij het conclaaf gegaan? Sprak hier de curie ... of de Heilige Geest?

De laatste zeker! Alleen: conclaaf en curie zijn twee geheel verschillende organen. Het conclaaf bestaat uit de kardinalen vanuit de gehele wereld. Het blijft natuurlijk wel mensenwerk; de Heilige Geest is geen stemkompas.

Er was in het begin geen duidelijke favoriet, wel enkele andere kandidaten. Er wordt natuurlijk veel onderling gesproken tijdens zo'n conclaaf. Hij had kennelijk veel steun. Men wilde vooral af al zeker geen Italiaan en geen Noord-Amerikaan. Men kan zich ook vergist hebbend, denkend een conservatief gekozen te hebben. Niet iedereen kende hem goed.

De biecht speelt bij de paus een grote rol, ook in zijn brieven. Zoiets valt hier in Nederland in het niets. Hoe valt dat elders? Gebeurt er iets? Nieuwe vormen, misschien?

De paus had al vóór zijn pontificaat invloed en die heeft hij nog. Er wordt al meer gebiecht nu, zelfs op de traditionele wijze, dus niet echt vernieuwend. Hij geeft zelf het goede voorbeeld. In de Sint Pieter werden al heel wat biechtstoelen bijgezet.

In Nederland zie ik weinig kans voor de biecht, ook niet voor de kinderbiecht; misschien iets in een nieuwe vorm? Ik geef Duitsland meer kans.

Wij hebben hier kardinaal Eijk. Zal die blij zijn met een bezoek van de paus aan Nederland?

Bisschop Punt heeft hem al uitgenodigd, maar dit ging niet door, omdat er weinig publiek enthousiasme werd verwacht. Er volgde meteen een verklaring van de Nederlandse bisschoppen dat “de agenda's bij elkaar gelegd moeten worden”. Ik denk niet dat dit lukt. Maar onmogelijk is een bezoek niet – bijvoorbeeld door uitnodiging door ... de Daklozenkrant! Met de daklozen zal hij zeker iets willen doen.

Is er kans op een diaconaat voor de vrouw?

Hier is al over gesproken tijdens een bezoek aan ongeveer 900 vrouwelijke religieuzen. De paus zei: “Misschien kan een commissie hier eens naar kijken?” Zo’n commissie was er al in 2002, met het advies “niet doen”. Ik zie dit nu niet lukken, bij zijn opvolger ook niet. Men gaat eerst bestuderen hoe dit ooit geweest is in de vroege kerk. We zijn nog lang niet zo ver.

Men zegt dat de vorige paus zoiets al heeft voorbereid en het zelfs in principe heeft mogelijk gemaakt.

Ja, maar denk ook aan de weerstand hiertegen ...

Is er kans dat de paus vermoord wordt?

Nee, niet door de kardinalen, niet door de maffia, niet door fanatici. Er is één maal iets van een aanval geweest, zonder gevolgen.

Mag ik wijzen op de Nieuwsbrief van de EO: 2 juni, 19:50 uur op TV6, met vijf afleveringen over de paus?

Afsluiting

Marc Brinkhuis bedankt de spreker en alle aanwezigen.

De volgende stadskerkenlezing is op 14 juni in het Penningshuis: over de economie en de ongelijkheid.